

KITARRI ERIALA ÜLDÕPE

Õppeained	Üldõpe						
	I õ/a	II õ/a	III õ/a	IV õ/a	V õ/a	VI õ/a	VII õ/a
	noorem aste				vanem aste		
Põhipill	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3	1,3
sofjedžo	2	2	2	2	2	2	2
muusikalugu				1	1	1	1

I ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: Esimesed praktilised mänguharjumused, pilli tehnilised võimalused, muusika teoreetilised mõisted.

Muusikateooria: heli kõrgus, tugevus, tämber, helirida, noodikiri, alteratsiooni märgid, paus, rütm, meetrum, taktimõõt.

Töö instrumendiga: mänguasend, parem ja vasak käsi (apargando, tirando), 3-häälsus, pöidla ja sõrmede koostöö. I positsioon - tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarri mängutehnika“ harjutused 1-25. Õppeaasta jooksul mängida harjutusi, rahvaviise, palu, kontrollesinemisel 1-2 pala (etüüdi).

Repertuaar: H. Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“;
J.A.Muro „Kitarrimängu õppematerjal“

II ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: muusikalise kuulmise arendamine, rütmika ja mälu arendamine.

Muusikateooria: intervall (meloodiline, harmooniline), tempo, dünaamika, rütmid, da capo jt., mažoor, minoor, kolmkõlad, septakordid. Töö instrumendiga: legato, staccato, barree, aporgando, tirando, 3-häälsus, 4-häälsed akordid. Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarri mängutehnika“ harjutused 1-25. Õppeaasta jooksul mängida: etüüde, erineva karakteriga palu. Kontrollesinemisel: 1-2 pala (etüüdi).

Repertuaar: H.Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“, D.Forta „Kitarrikool I“

III ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: teoreetiliste teadmiste laiendamine, mänguoskuste väljakujundamine.

Muusikateooria: ühehäälsus, mitmehäälsus, suurendatud ja vähendatud intervallid, faktuur (meloodia, bass, saade), triool, kvintool, sekstool. Töö instrumendiga: II-V positsioon, legato, staccato, akordid (C, Am, F, G7, D, D7, Dm, Dm7, B7, Em jne.). Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarri mängutehnika“ harjutused 26-36. Õppeaasta jooksul mängida etüüde, 2-6 erineva karakteriga pala. Kontrollesinemisel: 2-3 etüüdi ja/või pala. Repertuaar: H.Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“, M.Carcassi „Kitarrikool“ jt.

IV ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: muusikaline areng, kitarrimängu taseme tõstmine, muusikaliste harjumuste kujundamine.

Muusikateooria: fraas, periood, fraseerimine, polüfoonia.

Töö instrumendiga: sul ponticello e. externo (roobil), sul tasto e. interno (kõlaaval), flazoletid, glissando, positsiooni vahetus, akordid I positsioonis (C, CM, D6, DM).

Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarri mängutehnika“ harjutused 37-53.
Õppeaastas mängida: 2-3 etüüdi, 3-4 pala (1-2 iseseisvat pala)

Üldosakonnas üleminekuksam: polüfoonia ja/või klassikaline pala ja/või etüüd (karakterpala)

Repertuaar: H.Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“, M.Carcassi „Kitarrikool“, L.Brower „Etüüdid“ (1-5).

V ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: muusikaliste teadmiste avardamine.

Muusikateooria: kromatism, alteratsioon, modulatsioon, lautomuusika, 2-3-osaline lihtvorm.

Töö instrumendiga: vibrato, akordid (F, Fm, Bm, Cm6, C9 jne.), polka, valss jt.

Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarri mängutehnika“ harjutused 54-66.

Õppeaastas mängida: 2-3 etüüdi, 3-4 pala (1-2 iseseisvat pala)

Repertuaar: H.Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“, A.Smith „Brindle Guitarcosmos“ jne.

VI ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: muusikaliste teadmiste kujundamine (homofoonia, polüfoonia).

Muusikateooria ja töö instrumendiga: tantsusüit (17.saj.), kaunistused, rondovorm, variatsioonivorm, tantsurütmid (beat, rock jt.), akordisaade, tüüpakordid.

Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarrimängutehnika“ harjutused 67-84.

Õppeaastas mängida: 2-3 erineva tehnikaga etüüdi, erinevaid tantse, variatsioone, rondo, 2 karakterpala.

Repertuaar: A.Carcassi „Etüüdid“ op. 60, A.Carcassi „Kitarrikool“, Gitarrenmusik des 16-18 Jahrhunderts.

VII ÕPPEAASTA

Põhieesmärk: kava koostamine, lõpueksamiks valmistumine.

Muusikateooria ja töö instrumendiga: J.S.Bach ja tema kaasaegsed, lautomuusika, suurvorm, kõlaefektid, kunstlikud flazoletid, tremolo, tüüpakordid (DM7, BM7, Fsus4 jt.), tantsurütmid: rumba, tango, boolero, samba jne.

Tehnilised harjutused: H.Mätlik „Kitarrimängutehnika“ harjutused nr. 85-100.

Õppeaastas mängida: suurvorm, lautosüit, 2-3 etüüdi, 2-3 pala.

Repertuaar: H.Mätlik „Klassikaline kitarrimäng“, F.Sor Etüüdid, T.Paulus „Improvisatsioon“, Gitarrenmusik 16-18 Jahrhunderts.

Koostanud Lembit Sepp

SOLFEDŽO AINEKAVA

NOOREM ASTE

I õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll.

NÕUDED.

1) Meetrum ja rütm.

Rõhulised ja rõhutud taktiosad. Takt ja taktijoon. Taktidesse jaotamine. Lõpujoon. Kordusmärk. Taktimõõdud 2/4, 3/4, 4/4 = C. Taktiviipamise skeemid. Noodivältused ja pausid:

tervenoot tervepaus

poolnoot poolpaus

veerandnoot veerandpaus

kaheksandiknoot kaheksandikpaus

kuueteistkümnendiknoot kuueteistkümnendikpaus

(vt. ka lisa 1)

Rütmid: “ti-ti”; “tiri-tiri”; “ti-tiri”; “tiri-ti”; “ta-i-ti”; “tai-ri”

Eeltakt

2) Noodikirja algteadmised.

Noodijoonestik ja abijooned. Nootide asukohad noodijoonestikul. Noodivarte õigekiri.

Pauside kirjutamine.

Viiuli ja bassivõti. Nootide tähtnimed (silpnimed).

3) Helistikud.

Laadidi: duur ja moll. Astmed ja astmetaju arendamine.

Helistikud. Duurid C, F, G, D ja loomulikud mollid a, d, e. Tervetoon ja pooltoon.

Paralleelhelistikud. Toonika. I asme (toonika) kolmõla. Juhtheli.

Märgid: diees, bemoll ja bekaar

Eakohased 1- ja 2- häälsed laulud, harjutused, kaanonid. Transponeerimine. Improvisatsioon.

Meloodia ja rütmi arendusvõtted (kordamine, sekvents, varieerimine).

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik mälu- ja rütmidiktaat. Pikkus 2-4 takti.

5) Tempo ja dünaamika mõiste.

6) Muusikaline vorm.

II õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Molli kolm kuju - loomulik, harmooniline, meloodiline. Tutvumine intervallidega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Punkt noodi järel. Punkteeritud rütmid "tai-ri"; "ta-i-ti"
(Taktimõõt 3/8 ja lihtsamad rütmid selles taktimõõdus)

2) Helistikud.

Kahe märgiga duurid ja mollid.

Molli 3 kuju: loomulik, harmooniline, meloodiline.

Heliredeli ehitus. Tervetoon ja pooltoon. Püsivad ja püsimatud ehk ebapüsivad astmed.

Püsimatute astmete lahendamine püsivatesse astmetesse. Lahendamise mõiste.

Tutvumine põhiastmete (I, IV, V) kolmkõladega.

Transponeerimine ja improvisatsioon.

3) Intervallid.

Tutvumine intervallidega.

Töö järgmiste intervallidega: p.1, p.8, p.5, p.4, s.3, v.3, s.2, v.2.

4) Diktaat.

Lihtne suuline ja kirjalik diktaat duuris ja mollis (4-8 takti).

Rütmidiktaat kuni 4 takti.

III õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Lihtintervallid. Akordiõpetuse algus.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

3/8 taktimõõt. Grupeerimine. Taktiviipamine.

2) Helistikud.

Kolme märgiga duurid ja mollid. Mõiste: samanimelised helistikud.

Toonika kolmkõla pöörded: I, I6, I64. (Võib kasutada ka järgmisi tähistusi: duuris T, T6, T64: mollis t, t6, t64).

Kolmkõla helide nimetused; priim, terts, kvint.

Funktsionaalsuse mõiste. Toonika (I astme) kolmkõla (T, t).

Subdominant (IV astme) kolmkõla (S, s). Dominant (V astme) kolmkõla (D). Põhikomkõlade ehitamine ja laulmine duuris ja harmoonilises mollis. [Põhikomkõlade kasutamine laulude

saatmisel.]

3) Intervallid.

Töö järgmiste intervallidega: s.6, v.6, s.7, v.7. [s.7 lahendusega p.8, v.7 lahendustega s.3, v.3].

Intervallide suurus toonides. Intervallide pöörded. Intervallide ehitamine antud noodist üles ja alla.

4) Diktaat.

Suuline ja kirjalik diktaat (4-8 takti). Rütmidiktaat kuni 4 takti.

IV õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Akordide ehitamine ja laulmine duuris ning harmoonilises mollis, toonikakolmkõla pöörded, põhikolmkõlad põhikujus, D7 lahendusega.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Taktimõõt 3/8. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega.

Taktimõõt 6/8 ja viipamise skeem. [Triool ja sünkoop "ti-ta-ti"].

2) Helistikud.

Nelja märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide kordamine. Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine. [<2 harmoonilises mollis.]

4) Akordid.

Dominantseptakord V7 (D7) lahendusega duuris ja harmoonilises mollis. [Harmooniline järgnevus 4 takti]

5) Diktaat.

Diktaat duuris ja mollis 8 takti. Rütmidiktaat 4-6 takti.

Noorema astme lõpueksam

Kirjalik:

1. Diktaat 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus, ilma eeltaktita. Kirjutamise aeg kuni 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Kõlade määramine (kuulamine) koosneb kaheksast küsimusest intervallide ja akordide kohta. Kooskõla mängitakse kaks korda.

3. Rütmidiktaat 4-6 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus; mängitakse kuni 6 korda.

4. Teooria ainekava ulatuses.

Kirjaliku eksami hindamisel on suurema tähtsusega 1 ja 2 punkt (kokku 2/3 hindest). Rütmidiktaat ja teooria annavad 1/3 hindest.

Suuline (vastavalt piletile):

1. Duuri heliredeli (kuni 4 märgini) laulmine koos sama duuri toonika kolmkõla pöörete või põhikolmkõladega ja dominantseptakordi laulmine lahendusega
Või

mollilaulmine (2 märgini). Loomulik moll koos toonika kolmkõla pööretega või harmooniline või meloodiline moll koos põhikolmkõladega.

2. Võõra harjutuse laulmine duuris (kuni 2 märgini helistikes).

3. Üks harjutus aasta jooksul õpitud 10 - 12 harjutuse hulgast. Need harjutused peab kool kindlaks määrama ja õpilastele teadma andma
IV veerandi alguses.

4. Rütmiharjutuse koputamise (8 takti: 2/4 või 3/4 taktimõõdus).

VANEMA ASTME AINEKAVA

V õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded duuris ja mollis.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

6/8 taktimõõt. Rütmi grupid kuueteistkümnendiknootidega. Grupeerimine. Sünkoop (vt. lisa 7), triool (vt. lisa 8). Pidekaare lihtsamad variandid: (vt. lisa 9)

2) Helistikud.

Viie märgiga duurid ja mollid.

3) Intervallid.

Lihtintervallide ehitamine ja laulmine helistikus ning antud noodist üles ja alla.

Intervallide järgnevuste laulmine ja kuulamine.

Suurendatud ja vähendatud intervallid lahendustega duuris ja harmoonilises mollis.

<4 IV astmelt lahendusega v.6 duuris, s.6 mollis, >5 VII astmelt lahendusega s.3 duuris, v.3 mollis. Harmoonilises mollis <2 VI astmelt lahendusega p.4, >7 VII astmelt lahendusega p.5.

4) Akordid.

Põhikomkõlade pöörded. >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.

Akordide tähistused astmenumbritega.

Kadentsid: lihtkadentsid - autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I);

liitkadentsi esimene (I IV V I) ja tene kuju (I IV K64 V I).

Harmoonilised järgnevused 4 kuni 8 takti.

[Dominantseptakordi pöörded].

VI õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Harmooniline duur. Neljahäälsed järgnevused.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Pidekaarega rütmid

[Keerukamad variandid]

6/8 taktimõõdus punkteeritud rütmid. Taktimõõdud 2/2, 3/2 ja 6/4.

2) Helistikud.

Kuue märgiga duurid ja mollid.

Harmooniline duur.

Kromaatilised läbiminevad ja abihelid.

[Mõisted: kaldumine ja modulatsioon].

3) Intervallid.

Harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.

Ehitamine ja laulmine.

4) Akordid.

Põhikolmkõlad harmoonilises duuris.

Dominantseptakordi pöörded lahendusega duuris ja harmoonilises mollis:

I pööre V65 (D65) lahendusega I (T, t); II pööre V43 (D43) lahendusega I (T, t),

III pööre V2 (D2) lahendusega I6 (T6, t6).

Neljahäälsete harmooniliste järgnevuste (4-8 takti) kuulamine ja laulmine.
[v.VII7 ja >VII7 ehitamine ja lahendamine duuris ja harmoonilises mollis].

5) Diktaat.

[Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega].

VII õppeaasta

PÕHIEESMÄRK: Intervallid ja akordid. Ehitamine, kuulamine, laulmine.

NÕUDED:

1) Rütm ja taktimõõt.

Keerukamad süngoobid ja pidekaarega rütmid.
Segataktimõõt. Vahelduvtaktimõõt.

2) Laadid.

Seitsme märgiga duurid ja mollid.
Kaldumine ja modulatsioon. I järgu sugulushelistikud.
[Pentatoonika. Diatoonilised laadid. Kromaatiline duur ja moll. Ehitamine ja laulmine].

3) Intervallid.

Kõikide läbivõetud intervallide kordamine.
[>5 II astmelt lahendusega v.3 ja <4 VI astmelt lahendusega s.6 harmoonilises duuris]

4) Akordid.

v.VII7 põhikujus lahendusega duuris, >VII7 põhikujus lahendusega harmoonilises duuris ja harmoonilises mollis.

II7 põhikujus duuris ja mollis.

Tutvumine akordimärkidega.

Neljahäälised harmoonilised järgnevused. [II; III ja VI astme kolmkõlad].

5) Diktaat.

Üksikute kromaatiliste abi- ja läbiminevate helidega.

Vanema astme lõpueksam.

Kirjalik:

1. Diktaat - 2 erineva raskusastmega varianti, üks neist 6/8 taktimõõdus. Kirjutamise aeg maksimaalselt 30 minutit, mängitakse kuni 12 korda.

2. Järgnevus kitsas seades; 8 takti (kaks erinevat varianti). Mängitakse harmooniliselt kuni 6 korda.

3. Kõlade määramine (kuulamine) 8 küsimust; mängitakse harmooniliselt.

4. Teooria kogu ainekava ulatuses. Küsimused sisaldavad intervallide ja akordide ehtiamist ja määramist kuni 5 märgiga helistikes ja paralleelhelistiku ning võtmemärkide määramist kuni 7 märgiga helistikes (viuli- ja bassivõtmes).

Suuline (vastavalt piletile):

1. Heliredeli laulmine lisadega: loomulik või harmooniline duur või harmooniline või meloodiline moll (kuni 6 märgini helistikes); lisaks põhikolmkõlad, üks dominantseptakordi pööre või juhtseptakord ja üks suurendatud või vähendatud intervall lauldud helistikus.

või

laulda kaks lihtintervalli antud noodist üles või alla ja kaks akordi antud helistikus

või

laulda järgnevus 4-6 takti (nt. I V64 I6 V43 I IV64 I).

NB! Toodud kolmest variandist tuleb vastata vähemalt ühele (kooli valikul).

2. Rütmiarjutuse koputamine (8 takti).

3. Võõra harjutuse laulmine kuni 4 märgini helistikes.

[Aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine].

Kasutatavad õpikud:

Ene Krigul „Solfedžo I klassile”

Ene Krigul „Solfedžo II klassile”

Katrin Peetsalu „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo III klassile”

Anneli Petersoo „Solfedžo IV klassile”

Silja Aavik „Solfedžo V klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VI klassile”

Silja Aavik „Solfedžo VII klassile”

Töövihikud I – VII klass.

Maire Toom „Harmoonilised järgnevused”

MUUSIKALOO AINEKAVA.

Muusikaloo tund toimub 1x nädalas à 45 minutit.

IV klass: õppeaasta hõlmab lühiülevaadet järgmistest teemadest:

- 1) muusikalised väljendusvahendid
- 2) pillide tundmine – rahvapillid, sümfooniaorkestri pillid
- 3) erinevad orkestriliigid
- 4) helitöö ülesehitus
- 5) muusikažanrid

Kasutusel on A.Kõlari õpik „Muusikalugu”

V klass: helikunsti areng selle algusaegadest kuni 18.saj. lõpuni. Suurem tähelepanu on pööratud barokieelsele perioodile.

Kasutusel on M.Tomsoni õpik „Lühiülevaade muusikaloost”

VI klass: põhiteemaks on 19.saj. romantism (Lääne-Euroopa, Venemaa, Põhja- ja Baltimaade heliloojad.).

Peaesmärgiks on tutvuda kõigi naabermaade muusikalooga.

Kasutusel on K.Peetsalu õpik „lühiülevaade muusikaloost”.

VII klass:

- 1) 19. saj – 21.saj. muusikalugu – impressionism, ekspressionism, neoklassitsism.
Erinevate stiilide kuulamine ja võrdlus.
- 2) Eesti muusika:
 - Rahvapillid
 - Vanem rahvalaul
 - Uuem rahvalaul
 - Asjaarmastajad heliloojad
 - Professionaalsed heliloojad
 - Eesti koorimuusika
 - Eesti sümfooniline muusika
 - Ooperid, balletid

EKSAM:

- Muusika ajalugu 13. – 21.sajandil – kokkuvõte, analüüs, näited.
- Eesti muusika – kokkuvõte, analüüs, näited.